

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie ze skargi dłużnika M. O.
przy uczestnictwie wierzyciela Banku [...] S.A. z siedzibą w K.
na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S.,
w sprawie egzekucyjnej Km .../11,
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 września 2016 r.
na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Okręgowy w K.
postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2016 r., sygn. akt VII Cz .../16,

"1. Czy postępowanie ze skargi na czynność komornika, polegającą na obliczeniu i odprowadzeniu przez niego podatku od towarów i usług, należnego od pobranych opłat egzekucyjnych, jest sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. i podlega kognicji sądu cywilnego?

a w przypadku odpowiedzi twierdzącej na pierwsze zagadnienie - przedstawienie Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego, budzącego wątpliwości następującej treści:

2. Czy opłaty egzekucyjne, określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. 1997 r., Nr 133, poz. 882 ze zm.) są podstawą opodatkowania, w rozumieniu art. 29a ust. 1 w zw. z art. 29a ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2004 r., Nr 54, poz. 535 ze zm.), a w związku z tym, są kwotami netto i nie obejmują samej kwoty podatku, który należy do nich doliczać i zgodnie z naczelną zasadą

neutralności podatku VAT obciążać nim strony postępowania egzekucyjnego, jako konsumentów usług świadczonych przez komorników?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Przytoczone na wstępie zagadnienie prawne wyłoniło się w sprawie ze skargi dłużnika na czynność komornika sądowego w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego, w toku rozpoznania przez Sąd Okręgowy zażalenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. na postanowienie Sądu Rejonowego w S., który zmienił postanowienie Komornika w ten sposób, że opłatę stosunkową, o której mowa w art. 49 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2015 r., poz. 790; dalej „u.k.s.e.”) określił na kwotę 3286,50 zł, ustalił, iż w kwocie tej zawarty jest podatek VAT i oddalił skargę w pozostałej części.

Sąd drugiej instancji powziął wątpliwości, czy skarga na czynność komornika polegającą na naliczeniu podatku VAT może być rozpoznana przez sąd powszechny, skoro nie jest on uprawniony do orzekania w przedmiocie istnienia bądź zakresu obowiązku podatkowego oraz czy opłaty egzekucyjne pobierane przez komornika na podstawie art. 43 - 60 u.k.s.e. i przeznaczone na pokrycie ustawowo określonych kosztów działalności egzekucyjnej komornika (art. 35 u.k.s.e.) oraz jego wynagrodzenie, są podstawą opodatkowania w rozumieniu art. 29a ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004 r., nr 54, poz. 535 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, przystępując do rozpoznania przedstawionego zagadnienia prawnego, w pierwszej kolejności zobowiązany jest zbadać, czy zostały spełnione formalnoprawne wymogi do przedstawienia zagadnienia prawnego, a w konsekwencji, czy zaistniały przesłanki do podjęcia uchwały.

Ustawodawca, przyznając sądowi drugiej instancji uprawnienie do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., uzależnił skuteczność skorzystania z niego od wystąpienia w sprawie poważnych wątpliwości prawnych oraz niezbędności oczekiwanej odpowiedzi do rozstrzygnięcia sprawy. Instytucja zagadnienia prawnego jest wyjątkiem od konstytucyjnej zasady podległości tylko Konstytucji oraz ustawom i powinna być stosowana wyjątkowo, wobec czego Sąd Najwyższy udziela odpowiedzi w zakresie

wyznaczonym przez treść pytania prawnego (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2010 r., III CZP 66/10, nie publ., z dnia 20 października 2010 r., III CZP 68/10, nie publ., z dnia 26 października 2011 r., III CZP 59/11, nie publ., z dnia 7 maja 2015 r., III PZP 3/15, nie publ., z dnia 20 czerwca 2016 r., nie publ.).

Związanie Sądu Najwyższego treścią przedstawionych zagadnień nie pozwala na udzielenie odpowiedzi, bo ich sformułowanie bądź nie nasuwa poważnych wątpliwości prawnych (zagadnienie pierwsze), bądź przedstawia problem, którego rozstrzygnięcie pozostaje poza właściwością sądu cywilnego (zagadnienie drugie).

Skarga na czynności komornika jest szczególnym środkiem zaskarżenia dokonania lub niedokonania czynności egzekucyjnej przez komornika jako organu egzekucyjnego. Nie ma sporu, że postępowanie ze skargi na czynność komornika w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego jest sprawą egzekucyjną, a więc cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c., dla której rozpoznania jest powołany sąd cywilny w postępowaniu egzekucyjnym w zakresie wynikającym z przepisów kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw regulujących postępowanie egzekucyjne przed organami egzekucyjnymi. Sąd pytający zdaje się utożsamiać treść zarzutów podniesionych w środku zaskarżenia z charakterem sprawy, jak również dopuszczalność drogi sądowej z kognicją sądu. Z uzasadnienia zagadnienia może też wynikać, że w istocie problem dotyczy dopuszczalności skargi, jako środka zaskarżenia, na czynność komornika polegającą na obliczeniu i odprowadzeniu podatku VAT. W czasie rozpoznania zażalenia zastosowanie miał jednak art. 767 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 września 2016 r. (art. 21 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - kodeks cywilny, ustawy - kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2015 r., poz. 1311), co oznacza, że jeżeli komornik w postanowieniu ustalił wysokość opłat i kosztów postępowania egzekucyjnego, skarga w tym przedmiocie przysługuje i sąd weryfikuje ich prawidłowość; jeżeli natomiast przedmiotem skargi jest wyłącznie zakwestionowanie istnienia lub podstawy podatku VAT przyjętej przez komornika i pozostającej poza ustaleniem kosztów postępowania egzekucyjnego, skarga nie jest dopuszczalna, bo te kwestie pozostają we właściwości organów

administracyjnych i dotyczą relacji komornik - organ skarbowy. Z tej też przyczyny nie jest możliwe udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy opłaty egzekucyjne są podstawą opodatkowania.

Na marginesie trzeba wskazać, że postanowieniem z dnia 14 października 2016 r. Sąd Najwyższy przekazał do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu tego Sądu przedstawione przez Sąd Okręgowy w W. zagadnienie prawne „czy opłata egzekucyjna ustalona przez komornika sądowego na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.s.e. winna być powiększona o należność z tytułu podatku od towarów i usług, czy też zawiera w sobie kwotę podatku VAT”.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 61 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (j. t. Dz. U. z 2016 r., poz. 1254).

jw

kc